



## **Clypevs Theologiæ Thomisticæ**

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

**Gonet, Jean-Baptiste**

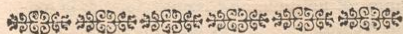
**Parisiis, 1669**

§. I. Conclusio affirmativa statuitur

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

non cadat sub lege æterna, prout est regula voluntatis creatæ, ac proinde in ordine ad nos, negatur. Igitur lex æterna potest dupliciter considerari: vel ut est ratio divinæ voluntatis, quæ regulantur actus ipsius Dei in productione & gubernatione creaturarum: vel ut medio dictamine rationis participatur in nobis, & applicatur ad regulandum actus nostros, prout à nobis liberè exercentur. Primo modo sub illa cadunt omnia quæ sunt in rerum natura, sicut omnia cadunt sub providentia & voluntate divina: secundo autem modo ea solum cadunt sub illa, quæ cadunt sub hominis potestate, secundum quod de illis ratio dicitur esse ab homine facienda, vel non facienda: & quia de indifferentibus secundum se nihil dicitur, idè prout sic non cadunt actu sub prædicta lege, atque adeò ex habitudine ad illam non recipiunt aliquam speciem moralitatis.



## DISPUTATIO III.

## De principiis moralitatis.

Ad eandem quæst. D. Thomæ.

**T**RIA assignat Divus Thomas artic. 2. 3. & 4. hujus quæstionis 18. moralitatis principia: nempe objectum, circumstantias, & finem, de quibus breviter hic agendum est.

## ARTICVLVS PRIMVS.

An prima & specifica moralitas in actibus humanis ex objecto desumatur?

**O**BIECTVM non sumitur hic communiter, & in tota sua latitudine, pro omni quod obicitur voluntati; sic enim comprehendit etiam finem & circumstantias, cum omnia ista à voluntate attingantur: sed sumitur proprie & strictè, pro eo scilicet quod primò & per se obicitur actui, & ab eo attingitur; quo pacto distinguitur à fine, & à circumstantiis, quæ secundariò tantum & ex consequenti ab actu morali attinguntur. Hoc præmissò: pro resolutione difficultatis propòsitæ, sit

## S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

**I.** **D**ico igitur, Primam & specificam actuum humanorum moralitatem sumi ex objecto, non quidem in esse rei & physicè, sed in esse morali, & ut consonat, vel dissonat rationi, considerato.

Probatum prima pars ratione D. Thomæ hic artic. 2. Sicut in naturalibus prima & specifica bonitas rei naturalis sumitur ex forma, quæ dat illi speciem; ita in moralibus prima & specifica bonitas moralis attendi debet ex forma, quæ dat speciem actui humano: Sed objectum se habet ut forma dans speciem actui morali: Ergo ab eo sumitur prima & specifica bonitas moralis in actibus humanis. Minor probatur: Omnis motus &

via ad terminum, respicit ipsum tanquam propriam formam; quia comparatur ad eum veluti potentia ad actum, & sicut determinabile ad determinativum: Sed actus est essentialiter via & tendentia ad objectum: Ergo &c. Quod diximus de bonitate, dicendum est etiam de malitia: Sicut enim in naturalibus primum malum est, si res genita non consequitur formam specificam, puta si non generetur homo, sed aliquid loco hominis: ita primum malum in actionibus moralibus est, quod est ex objecto: subdit S. Doctor ibidem.

Confirmatur: Actus moralis est essentialiter respectivus, nedum in esse naturæ, sed etiam in esse moris: Ergo debet sumere primam suæ moralitatis speciem ab eo quod primariò respicit: Sed primum quod respicit, tam in esse physico, quam in esse moris, est objectum; circumstantias enim attingit secundariò tantum & ex consequenti: Igitur sumit primam speciem moralitatis ab objecto.

Quod autem (probatum secunda pars conclusionis) eam non sumat ab objecto in esse rei, sed in esse moris considerato, patet: quia diversi actus voluntatis, quorum unus est bonus, & alter malus, possunt ferri in idem objectum in esse rei & entitativo: nam eadem pecunia v. g. potest esse objectum furti, & restitutionis; idem cibus objectum gula, & temperantiæ; eadem femina matrimonio conjuncta objectum adulterij, & actus conjugij; quemadmodum in scientiis eadem conclusio, ut attingitur & demonstratur per diversa media, pertinet ad diversas scientias: unde sicut unitas specifica scientiarum sumitur ab objecto, non in esse rei, sed in esse scibilis spectato; ita prima & specifica actuum humanorum moralitas est ex objecto, non in esse rei, sed in esse moris, & ut consonat vel dissonat rectæ rationi, considerato.

## S. II.

Præcipua objectiones solvuntur.

**P**LURES tamen ac difficiles contra hanc conclusionem fieri solent instantiæ. In primis obicitur: Actus humanus debet sumere primam suæ moralitatis speciem ab eo quod primò respicit: Sed primum quod respicit est finis, objectum enim est volitum propter finem, ac proinde finis est prius volitus: Ergo actus humanus primam suæ moralitatis speciem non accipit ab objecto, sed à fine. Unde S. Thomas hic artic. 6. & supra qu. 1. artic. 3. docet actus morales sumere speciem ex fine.

Respondeo, primum quod actus humanus respicit, esse quidem finem operis, qui dicitur finis intrinsecus, & coincidit cum objecto, non verò finem operantis, qui dicitur extrinsecus. Ratio est, quia tendentia ad hunc vel illum finem operantis accidit actui humano, & esset idem quamvis in illum non tenderet; cum tamen ordo ad finem intrinsecum insit illi per se & invariabiliter: ut patet cum quis vult dare eleemosynam ad satisfaciendum pro peccatis; volitioni enim dandi eleemosynam, secundum se sumptæ, accidit ordinari ad satisfaciendum, & esset eadem ablata hac ordinatione; tendentia verò ad ipsam eleemosynam honestatem tanquam ad finem intrinsecum, ita inest illi per se, ut eà sublatà evanesceret. Unde quando D. Thomas locis citatis docet actus humanos seu morales sumere speciem à fine, loquitur de